

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון נ"ח - פרשת משפטים תשפ"ה

כלומר, תקפיד בתשובה לתקן את מעשיך דוקא באיברים בהם קלקלת, וכמו שאמרו חז"ל (ויקרא רבה כא): "שאם עשה אדם חבילות של עבירות, יעשה כנגדם חבילות של מצוות". זה כנגד זה, כי כך יהיה תיקון מושלם למעשיו המקולקלים. וכך גם אמרו במדרש (שמות רבה כג): "בוא וראה דרך הצדיקים, במה שהם סורחים - הם מתקנים".

יום רביעי

צדיק שנפטר בצעירותו - שכרו כפול

לעתים אנו שומעים על טרגדיות נוראיות: אנשים נפטרים בגיל צעיר מאד, בחורים תמימים, ילדים רכים, אברכים צעירים, נשים צעירות, לא עליכם ולא עלינו.

מתעוררת שאלה במעמקי הלב, מה חטאו אותם נשמות רכות, צעירות וטהורות שעזבו את העולם בדמי ימיהם, ומה פשר הדבר?

כמובן שאין לנו עסק בנסתרות, ואין לנו יכולת להבין חשבונות שמים.

ובכל זאת, רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' מאיר בענין הזה נקודה מעניינת:

צריך לדעת, שישנם צדיקים שמסתלקים מהעולם קודם זמנם, כי הם 'נתפסו על עוון הדור'. הם כמו קרבנות-ציבור שעולים לשמי מרום כדי לכפר על הדור כולו.

שכרם של צדיקים אלו הוא כפול ומכופל, כי הם קיצרו את שנותיהם שלא באשמתם, ולא יכלו להשלים את שאיפותיהם לעשות טוב בעולם הזה, ועל זה מגיע להם שכר גדול ורב, יותר ממעשיהם עד כה.

מוסיף רבינו ורומז את הדבר הזה בפסוק: **'כי תצא אש ומצאה קוצים,**

היצר, ונכשל בעבירות. אבל מוכרחים לדעת שבכל מצב יש תקוה, ויש דרך של תשובה.

לעולם לא מאוחר. מוסיף רבינו ה'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', ומביא לזה רמז בפסוק **'וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו וגו', ולא ימות ונפל למשכב, אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה'.**

'וכי יריבון אנשים' - זהו רמז על היצרים הנלחמים על לבו של אדם, זה לטוב ולזה לרע.

'ולא ימות' - על האדם לדעת שכל עוד הוא חי, ולא מת, תמיד הוא יכול להרפא מן המכות ולחזור לעמוד על רגליו.

ומהי הדרך לקום ולהרפא? **'אם יקום והתהלך בחוץ'** - שיעזוב את הדרך הרעה ויברח החוצה.

'על משענתו' - זו התשובה, עליה נשענים בעלי תשובה.

'ונקה המכה' - יוכל להמלט מהעונש הצפוי לו, כי גזר דינו יקרע לגזרים כשישוב בתשובה.

יום שלישי

התשובה המהודרת

בספרו 'אלף בינה' מביא רבינו ה'אביר יעקב' עצה לבעל תשובה, המבקש לחזור ולתקן את מעשיו:

כאשר אתה מבקש לשוב בתשובה, העצה הטובה ביותר עבורך היא להתבונן במה שפגמת, ותתקן את מעשיך דוקא באותם איברים בהם קלקלת.

אם החטא היה בידיים, הקפד לשפר את מעשיך בעיקר במעשי ידיים. אם החטא היה במחשבה, תקן את מעשיך באמצעות המה, על ידי המחשבה. כך גם בכל האיברים, בפה, ברגליים וכדומה.

יש לזה רמז נפלא בפסוקי הפרשה: **'עין תחת עין, שן תחת שן, יד תחת יד, רגל תחת רגל'.**

יום ראשון

עצה להתגבר על היצר

חז"ל לימדו אותנו כמה עצות, כיצד יוכל אדם להתגבר על היצר הרע, כאשר הוא בא לפתות אותו לדבר עבירה.

חלק מהעצות מועילות קודם שיבוא היצר הרע, וחלקן מועילות גם כאשר היצר בתוקפו, כשהאדם כבר להוט אחר העבירה.

רבינו ה'אביר יעקב' דורש את הענין הזה ב'פיתוחי חותם' מהפסוק **'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם'.**

כי 'משפטים' רומזים על העונשים והדינים שיש לאדם על חטאיו, וזכירתם מסייעת לו להתגבר על פיתוי היצר.

והמילה **'משפטים'** היא בגימטריא **'גוף ונשמה'**, וזה רומז שלפעמים היצר גובר בפיתויים שלו על האדם, ובכך הוא עלול לאבד את 'גופו ונשמתו'.

באותה שעה, העצה היא להיזכר בעונשים העתידיים לבוא לו בעולם הבא. כי כאשר יפחד מהעונש המר, גם גופו ונפשו יכנעו, ויפחדו לחטוא.

וזה הרמז בפסוק **'אשר תשים לפניהם'** - לפני הגוף והנשמה, שיש לשים לפניהם את **'המשפטים'**, כלומר, את הדינים והעונשים, וזה יעזור לו להנצל מן החטא.

יום שני

לעולם לא מאוחר!

החיים שלנו מלאים בהתגוששות תמידית של היצר הרע עם היצר הטוב. בעוד שהיצר הטוב מושך אל האור, היצר הרע מושך לכיוון השני.

היצר הטוב משכנע את האדם לקיים את המצוות, והיצר הרע מנסה בכל דרך להכשיל אותו בעבירות.

במהלך החיים, ישנן נפילות, כשלונות ואכזבות. ולעתים האדם מתפתה לעצת

קדו טללי ברכה

שלא יאמר אדם, אני יבקש רק על עצמי, על מה שאני צריך, שמא כך תהא התפילה שלי מקובלת יותר?
 אולי אם אבקש על הציבור כולו ועל צרכיהם המרובים, אולי התפילה לא תתקבל בכלל!
 לכן אמרה התורה, לא, תבקש בלשון רבים, תתפלל על הכלל, ואל תדאג על מילוי צרכיך האישיים,
'וברך את לחמך' - בלשון יחיד - שהקב"ה ימלא את בקשותיך האישיות, בתוך מילוי צרכיהם של כלל הציבור.

בלשון רבים, 'ועבדתם', וסיים בלשון יחיד 'וברך את לחמך', מה פשר השינוי הזה?
 אלא שכוונת הכתוב היא על נוסח התפילה, שהרי ידוע שהתפילה היא 'עבודה שבלב'.
 וכך דורשים את הפסוק:
'ועבדתם את ה' אלוקיכם' - התפילה שלכם תהיה נאמרת בלשון רבים, שיכלול כל אחד את עצמו בתוך הציבור, שלא יבקש רק על צרכיו האישיים, אלא יבקש על צרכי הרבים, והוא בתוכם.

ונאכל גדיש וגו', שלם ישלם המבעיר את הבערה'.
 בגמרא בבא קמא (ס.) דרשו את הפסוק הזה על פטירתם של צדיקים בדמי ימיהם, כדי לכפר על הרשעים שבדור.
 מחדש רבינו שזה הרמז בסוף הפסוק **'שלם ישלם המבעיר את הבערה'** - הקב"ה, שהוא שלח את ה'בערה' - לפרוע מהצדיקים הללו את מעשי הרשעים, הוא עתיד **'לשלם'** לצדיקים על מיתתם קודם זמנם, והוא ישלם להם שכר כפול, כמו שנכפל בלשון התורה: **'שלם ישלם'**.

יום חמישי

מתפלל? תוריד דמעה!

סגולות רבות נאמרו על ידי רבים, כיצד מבטיחים שהתפילה תתקבל לרצון לפני הקב"ה, שומע תפילות ישראל.
 רבינו האיביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מדגיש ואומר, שהסגולה הטובה ביותר לקבלת התפילה, היא כאשר האדם יעורר את עצמו לבכי, ויוריד דמעות מעיניו, כאשר הוא עומד לתפילה.

הוא מביא לכך רמז בפסוק בפרשה זו: **'מלא אתך ודמעה לא תאחר'**.

'מלא אתך' היא התפילה, מכיון שהיא באה במקום קרבנות, וקרבת נקרא 'מילוי', כמו שנאמר בקרבנות המילואים (שמות לב כט) 'מילאו ידכם היום'.

'ודמעה' - אלו הן הדמעות שיורדות מעיניו של המתפלל, בעת שהוא עומד לפני ה' ומשיח את ליבו.

'לא תאחר' - אל תעכב אותן, כי הן הסגולה הטובה ביותר כדי שתפילתך תתקבל.

יום שישי

הנוסח הראוי לתפילה?

נוסח התפילה נתקן על ידי אנשי כנסת הגדולה, מאה ועשרים זקנים, ומהם שהיו נביאים.

הנוסח הזה נקבע על פי רוח הקודש, ונשאר מאז לדורי דורות, עד ימינו.

מבאר רבינו האיביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' נקודה חשובה בנוסח התפילה: בפסוק כתוב 'ועבדתם את ה' אלוקיכם, וברך את לחמך ואת מימך'.

ולכאורה קשה בלשון הפסוק, שפתח

